

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

“Затверджую”

Т.в.о. першого проректора
з науково- педагогічної роботи,
Ірина Солонинко

13.07 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу тематичного удосконалення
“НЕВІДКЛАДНА ТА ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА В УМОВАХ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ”

Кількість навчальних годин: лекції – 16,
семінарські заняття – 22,
практичні заняття – 18,
самостійна робота – 26,
додаткові програма – 8.
Разом – 90 годин.
Кредити ECTS - 3

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Протокол № 9
24 березня 2022 р.

Завідувач кафедри
проф. Соломенчук Т.М.

Затверджено на методичній комісії
факультету післядипломної освіти

Протокол № 2
Від 1 березня 2022 р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Січкорз О.Є.

Навчальну програму циклу тематичного удосконалення «Невідкладна та екстрена допомога в умовах надзвичайних ситуацій» склали:

Соломенчук Т.М., завідувач кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор

Скибчик В.А., професор кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук

Капустинський О.О., доцент кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук;

Макар О.Р., доцент кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук;

Смалюх О.В., доцент кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук;

Кузь Н.Б., аспірант кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Рецензенти:

Склярів Є.Я., завідувач кафедри терапії №1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор

Бичков М.А., професор кафедри терапії №1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма циклу тематичного удосконалення «Невідкладна та екстрена допомога в умовах надзвичайних ситуацій» розроблена для удосконалення фахівців з спеціальності 222 «Медицина», на основі Закону України від 19 листопада 1992 року N 2802-ХІІ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» із змінами і доповненнями; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (з відповідними змінами та доповненнями), Наказу МОЗ України від 22 липня 1993 року № 166" Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів)», Наказу МОЗ України від 18.08.2021 № 1751 "Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 липня 1993 року № 166", Наказу МОН України від 30.04.2020 року № 584 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Цикл тематичного удосконалення передбачає удосконалення професійних знань і навичок шляхом навчання за професійними навчальними програмами з метою оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань з питань невідкладної та екстреної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій. Навчання на циклі тематичного удосконалення передбачає обов'язкову особисту участь слухача у місці проведення та/або дистанційну участь в режимі реального часу. Тривалість циклу тематичного удосконалення визначається навчальним планом і програмою циклу тематичного удосконалення та становить 2 тижні. Перед початком циклу тематичного удосконалення закладом вищої (післядипломної) освіти здійснюється контроль рівня знань особи у формі тестування. Цикл тематичного удосконалення вважається закінченим після успішного складання іспиту відповідно до програми навчання. Іспит складається з: тестування; оцінки практичних навичок в симуляційних умовах (в симуляційних центрах, на манекенах тощо) та вирішення клінічних завдань.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчального циклу – оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань з невідкладної та екстреної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій, які відповідають принципам доказової медицини, галузевим стандартам у сфері охорони здоров'я та вимогам до кваліфікаційних характеристик працівників охорони здоров'я.

Завданням удосконалення фахівців циклу тематичного удосконалення «Невідкладна та екстрена допомога в умовах надзвичайних станів» є підвищення рівня кваліфікації, освоєння сучасних та нових методів діагностики та лікування невідкладних станів, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок для роботи в умовах надзвичайних ситуацій, отриманих в результаті теоретичної підготовки та вивчення світового досвіду, а також - формування організаторських навичок для виконання обов'язків на займаній або на більш високій посаді відповідно до Європейської системи охорони здоров'я шляхом досягнення компетентностей відповідно до кваліфікаційного рівня Національної рамки компетентностей.

Предметом навчальної дисципліни є система знань про вищу фахову підготовку та вивчення навчальної дисципліни, а саме, невідкладних, організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на порятунок і збереження життя людини в умовах надзвичайних ситуацій та мінімізацію негативних наслідків впливу цих ситуацій на її здоров'я.

В результаті вивчення навчальної дисципліни слухач циклу тематичного удосконалення “НЕВІДКЛАДНА ТА ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ” повинен набути такі результати навчання:

1. Знання (слухач повинен знати):

ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ

- державні законодавчі акти з охорони здоров'я населення та інші директивні документи, що регламентують діяльність закладів охорони здоров'я;
- основні положення сучасних рекомендацій міжнародних лікарських товариств з питань сучасних методів діагностики, лікування й профілактики невідкладних станів;
- принципи екстреної та невідкладної допомоги населенню;
- показання до госпіталізації при невідкладних станах;
- організацію роботи служби екстреної медичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій;
- критерії оцінки результатів лікування, показників смертності, захворюваності, летальності;
- основи деонтології та етики лікаря.

СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ

- проводити обстеження пацієнтів з невідкладними станами;
- проводити огляд травмованого;
- проводити первинне і вторинне медичне сортування потерпілих в умовах надзвичайних ситуацій;
- оцінювати вплив факторів ризику, супутньої патології на розвиток і перебіг невідкладних станів в умовах надзвичайних ситуацій;
- аналізувати та інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з невідкладними станами;
- проводити диференціальну діагностику невідкладних станів і встановлювати клінічний діагноз із врахуванням усіх факторів впливу надзвичайних станів та супутніх захворювань;
- надавати екстрену та невідкладну медичну допомогу при виникненні невідкладних станів у пацієнтів терапевтичного профілю;

- призначати сучасне лікування хворим з невідкладними станами згідно із сучасними стандартами та протоколами лікування, заснованими на даних доказової медицини.

2. Уміння: удосконалювати свій інтелектуальний, загальнокультурний і професійний рівень;

Діагностувати та надавати невідкладну допомогу при:

- раптовій зупинці кровообігу та дихання,
- гострій серцевій, дихальній та церебральній недостатності,
- шоківих станах,
- критичних кровотечах,
- дії термічних факторів,
- ураженні електричним струмом,
- утопленні,
- травмі,
- отруєннях невідомою речовиною та газами,
- отруєнні газами.

Лікар циклу тематичного удосконалення повинен вміти:

- оцінювати загальний стан пацієнта та життєво важливих функцій: свідомості, дихання, кровообігу за алгоритмом ABCDE та MARCH;
- проводити первинне та вторинне медичне сортування;
- знати обов'язкові дії лікаря при невідкладних станах відповідно до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я;
- оцінювати важкість стану, визначати послідовність та обсяг додаткового обстеження з урахуванням впливу пошкоджуючих факторів;
- вміти оцінити вплив факторів ризику, супутніх хвороб на розвиток і перебіг невідкладного стану та розвиток ускладнень;
- інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики, в тому числі зміни ЕКГ;
- володіти методом екстреного ультразвукового обстеження травмованого пацієнта;
- встановити клінічний діагноз і скласти алгоритм лікування хворих;
- інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження пацієнтів з невідкладними станами у співставленні з результатами інших дослідників, даними літературних джерел, стандартами діагностики і лікування;
- правильно оформляти медичну і наукову документацію;
- опрацьовувати та аналізувати державну, соціальну та медичну інформацію.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами навчальної програми дисципліна забезпечує набуття лікарями-слухачами циклу тематичного удосконалення “Невідкладна та екстрена допомога в умовах надзвичайних ситуацій” *наступних компетентностей та програмних результатів навчання:*

1. Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі охорони здоров’я з *питань невідкладної та екстреної допомоги* у професійній діяльності, застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання фахової, високоякісної медичної допомоги.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, працювати в команді та брати на себе відповідальність.

ЗК 9. Здатність діяти на основі понять етики та деонтології.

ЗК 10. Відповідально ставитися до завдань і обов’язків.

ЗК 11. Здатність навчатися та самонавчатися.

ЗК 12. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 13. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій.

ЗК 14. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 15. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

3. Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність оцінити місце події на наявність загроз власному життю і життю інших людей, виявити фактори, що впливають на стан та здоров’я пацієнтів та забезпечити власну безпеку;

ФК 2. Здатність зберігати недоторканість місця події, речових доказів та взаємодіяти з іншими екстреними службами;

ФК 3. Здатність обстежити хворих і постраждалих у невідкладному стані на догоспітальному та ранньому госпітальному етапі;

ФК 4. Здатність проводити медичне сортування на догоспітальному та ранньому госпітальному етапі;

ФК 5. Здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;

ФК 6. Здатність надати екстрену медичну допомогу при травмах чи захворюваннях дихальної, серцево-судинної, ендокринної, нервової систем, при психічних розладах, при пошкодженнях опорно-рухового апарату, при дії зовнішніх факторів на догоспітальному етапі та в ході транспортування до лікувальної установи;

ФК 7. Здатність здійснювати менеджмент пацієнта у відділенні екстреної медичної допомоги;

ФК 8. Здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;

ФК 9. Здатність здійснювати медичні процедури і маніпуляції: інгаляції, ін’єкції; забезпечувати внутрішньо кістковий, центральний та периферичний внутрішньовенний доступи;

ФК 10. Забезпечувати прохідність верхніх дихальних шляхів, виконувати декомпресійну пункцію плевральної порожнини, встановлювати назо- та орофарингіальні повітропроводи, надгортанні повітропроводи, здійснювати інтубацію трахеї та хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів;

ФК 11. Здатність зупиняти кровотечі прямим тиском, тампонуванням та за допомогою

механічних засобів для зупинки кровотечі;
ФК 12. Здатність проводити стабілізацію хребта, стабілізацію та іммобілізацію опорно-рухового апарату та накладати пов'язки при травмах;
ФК 13. Здатність здійснювати серцево-легеневу реанімацію, у тому числі із застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання;
ФК 14. Здатність записувати електрокардіограму та інтерпретувати її результати;
ФК 15. Здатність виконувати апаратні дослідження і невідкладні процедури та здійснювати підготовку пацієнта до інших досліджень;
ФК 16. Здатність інтерпретувати результати лабораторних, інструментальних та променевих методів діагностики;
ФК 17. Здатність дотримуватися принципів медичної деонтології, забезпечувати збереження лікарської таємниці та постійно удосконалювати свій професійний рівень.

4. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Постійно самовдосконалюватися та застосовувати професійні знання та вміння з медицини невідкладних станів у своїй практичній діяльності;
ПРН 2. Вміти виявляти та вирішувати проблеми щодо діагностики та надання екстреної та невідкладної допомоги пацієнтам в умовах надзвичайних ситуацій;
ПРН 3. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати клінічні та наукові дані стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, діагностики, надання екстреної допомоги, лікування та профілактики ускладнень невідкладних станів;
ПРН 4. Обирати та застосовувати сучасні методи діагностики у пацієнтів з невідкладними станами;
ПРН 5. Застосовувати практичні навички, отримані під час навчання при наданні екстреної та невідкладної допомоги пацієнтам в умовах надзвичайних ситуацій;
ПРН 6. Використовувати здобуті в результаті навчання знання щодо невідкладних станів, зумовлених надзвичайними ситуаціями, у своїй практичній діяльності;
ПРН 7. Розвивати і вдосконалювати навички комунікації та міжособистісних взаємодій в професійному середовищі;
ПРН 8. Дотримуватися принципів етики та деонтології в роботі з пацієнтами з невідкладними станами.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них					
	Всього (год/кред.)	Лекції (год)	Семинарські заняття (год)	Практичні заняття (год)	Самостійна робота (год)	Додаткові програми (год)
Загальні питання екстреної та невідкладної допомоги	36/1,2	6	10	8	12	
Невідкладна допомога при різних станах	28/0,93	6	8	4	10	
Екстрена та невідкладна допомога під час військових дій	16/0,52	4	2	6	4	
Додаткові програми:						
Новітні інформаційні	2/0,07					

технології в медицині і фармації						
Військова медицина	2/0,07					
Основи раціональної фармакотерапії	2/0,07					
Медичне право	2/0,07					
Іспит	2/0,07		2			
Разом	90 / 3	16	22	18	26	8

**4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«НЕВІДКЛАДНА ТА ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА В УМОВАХ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»**

Тема	Л	С	П	СР
Загальні питання екстреної та невідкладної допомоги				
Організація служби екстреної медичної допомоги в Україні. Нормативно-правова база.	2			
Алгоритм проведення базових і розширених реанімаційних заходів	2			
Алгоритм надання допомоги травмованому	2			
Причини зупинки дихання і кровообігу - діагностика і шляхи усунення.		2		
Основні види порушень дихання і сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих		2		
Оцінка стану постраждалого. Первинне та вторинне обстеження постраждалого.		2		
Принципи інфузійної терапії при шоккових станах		2		
Принципи організації та надання медичної допомоги при стихійних лихах		2		
Методи відновлення прохідності дихальних шляхів, штучна вентиляція легень, оксигенотерапія			2	
Методика проведення реанімаційних заходів у дорослих			2	
Алгоритм обстеження травмованої особи			2	
Ургентна сонографія при травмі (FAST-протокол)			2	
Хірургічні методи відновлення прохідності дихальних шляхів				2
Шляхи введення ліків під час реанімаційних заходів				2
Синдром довготривалого стиснення тканин				2
Спінальна травма: діагностика і особливості надання невідкладної допомоги				2
Методика визначення групи крові				2
Радіаційне ураження – патогенез, клініка, ускладнення				2
Невідкладна допомога при різних станах				
Невідкладні стани в кардіології	2			
Надання невідкладної допомоги при шоккових станах	2			
Коматозні стани, коми невизначеної етіології, коми при цукровому діабеті	2			
Утоплення, види, патогенез, клініка, особливості надання		2		

допомоги.				
Отруєння чадним газом і продуктами горіння		2		
Невідкладна допомога при анафілактичному шоці		2		
Отруєння невідомим газом і невідомою речовиною		2		
Невідкладна допомога при опіках залежно від площі ураження			2	
Особливості надання медичної допомоги при ураженні електричним струмом			2	
Гіпотермія, гіпертермія і опіки: діагностика та екстрена медична допомога				2
Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності				2
Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності				2
Невідкладна психологічна допомога постраждалому				2
Травми очей: види, клініка, принципи надання невідкладної допомоги				2
Екстрена та невідкладна допомога під час військових дій				
Особливості надання екстреної і невідкладної допомоги в умовах великої кількості постраждалих. Система медичного сортування.	2			
Особливості надання медичної допомоги пораненим під час військових дій	2			
Методи зупинки критичних кровотеч на догоспітальному етапі		2		
Первинне та вторинне медичне сортування			2	
Техніка накладання джгутів, турнікетів для зупинки зовнішніх критичних кровотеч			2	
Техніка тампонування ран, накладання тиснучих пов'язок і перев'язки ран			2	
Контузії – діагностика, невідкладна допомога				2
Особливості мінно-вибухової травми				2
Додаткові програми – 8 год				
Іспит		2		
Разом	16	22	18	26
Всього: 90 год / 3 кредити				

Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість навчальних годин
1.	Організація служби екстреної медичної допомоги в Україні. Нормативно-правова база	2
2.	Особливості надання екстреної і невідкладної допомоги в умовах великої кількості постраждалих. Система медичного сортування	2
3.	Невідкладні стани в кардіології	2
4.	Надання невідкладної допомоги при шоківих станах	2
5.	Алгоритм проведення базових і розширених реанімаційних заходів	2
6.	Коматозні стани, коми невизначеної етіології, коми при	2

	цукровому діабеті	
7.	Алгоритм надання допомоги травмованому	2
8.	Особливості надання медичної допомоги пораненим під час військових дій	2
	Разом:	16

Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість навчальних годин
1.	Основні види порушень дихання і сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	2
2.	Оцінка стану постраждалого. Первинне та вторинне обстеження постраждалого	2
3.	Причини зупинки дихання і кровообігу - діагностика і шляхи усунення	2
4.	Утоплення, види, патогенез, клініка, особливості надання допомоги	2
5.	Отруєння чадним газом і продуктами горіння	2
6.	Невідкладна допомога при анафілактичному шоці	2
7.	Принципи інфузійної терапії при шоккових станах	2
8.	Отруєння невідомим газом і невідомою речовиною	2
9.	Методи зупинки критичних кровотеч на догоспітальному етапі	2
10.	Принципи організації і надання медичної допомоги при стихійних лихах	2
11.	Іспит	2
	Разом:	22

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість навчальних годин
1.	Методи відновлення прохідності дихальних шляхів, штучна вентиляція легень, оксигенотерапія	2
2.	Методика проведення реанімаційних заходів у дорослих	2
3.	Алгоритм обстеження травмованої особи	2
4.	Первинне та вторинне медичне сортування	2
5.	Техніка накладання джгутів, турнікетів для зупинки зовнішніх критичних кровотеч	2
6.	Техніка тампонування ран, накладання тиснучих повязок і перев'язка ран	2
7.	Ургентна сонографія при травмі (FAST-протокол)	2
8.	Невідкладна допомога при опіках залежно від площі ураження	2
9.	Особливості надання медичної допомоги при ураженні електричним струмом	2
	Разом:	18

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість навчальних годин
1.	Хірургічні методи відновлення прохідності дихальних шляхів	2
2.	Шляхи введення ліків під час реанімаційних заходів	2
3.	Гіпотермія, гіпертермія і опіки: діагностика та екстрена медична допомога	2
4.	Невідкладна допомога при гострій дихальній недостатності	2
5.	Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності	2
6.	Синдром довготривалого стиснення тканин	2
7.	Спінальна травма: діагностика і особливості надання невідкладної допомоги	2
8.	Методика визначення групи крові	2
9.	Радіаційне ураження – патогенез, клініка, ускладнення	2
10.	Невідкладна психологічна допомога постраждалому	2
11.	Травми очей: види, клініка, принципи надання невідкладної допомоги	2
12.	Контузії – діагностика, невідкладна допомога	2
13.	Особливості мінно-вибухової травми	2
	Разом:	26

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Видами навчальної діяльності слухачів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) семінарські заняття;
- г) самостійна робота.

Практичні та семінарські заняття передбачають:

- 1) засвоєння слухачами основних положень сучасних рекомендацій міжнародних лікарських товариств з питань сучасних методів діагностики, лікування й профілактики невідкладних станів;
- 2) обстеження слухачами пацієнтів з невідкладними станами;
- 3) оцінку впливу факторів ризику, супутньої патології на розвиток і перебіг невідкладних станів;
- 4) аналіз та інтерпретацію результатів лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з невідкладними станами;
- 5) проведення диференційної діагностики невідкладних станів і встановлення клінічного діагнозу із врахуванням усіх супутніх захворювань;
- 6) надання невідкладної медичної допомоги при виникненні невідкладних станів;
- 7) призначення лікування хворим з невідкладними станами згідно із сучасними стандартами та протоколами лікування, заснованих на даних доказової медицини;

Методики навчання:

- традиційні (лекція, практичне заняття, семінарське заняття, індивідуальне заняття);
- інноваційні (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації, міні-лекції).

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку засвоєння слухачами циклу навчального матеріалу.

Формами поточного контролю є:

а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з визначенням правильної послідовності дій чи відповідності, визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання») тощо;

б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;

в) розв'язання типових ситуаційних задач;

д) контроль практичних навичок на занятті, під час самостійної роботи (курація пацієнтів, чергування, участь в клінічних обходах, консилиумах, клініко-патанатомічних конференціях, втручаннях тощо);

Комплексне оцінювання поточної навчальної діяльності слухача здійснюється на основі результатів підсумкових занять наприкінці засвоєння трьох тематичних блоків (1. Загальні питання екстренної та невідкладної допомоги; 2. Невідкладна допомога при різних станах; 3. Екстренна та невідкладна допомога під час військових дій) шляхом виставлення традиційної оцінки (2,3,4,5) за кожне, що враховує результати тестування на підсумковому занятті, засвоєння практичних навичок, передбачених у тематичному блоці, поточної успішності та активності слухача під час навчання, самостійної роботи (курація пацієнтів, чергування, участь в клінічних обходах, консилиумах, клініко-патанатомічних конференціях тощо).

Оцінку «5» слухач отримує, якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо слухач виконав правильно менше 60% навчальних завдань.

Викладач виставляє оцінку за підсумкові заняття в журналі успішності. Середню оцінку, який отримує слухач циклу за всі передбачені програмою підсумкові заняття, конвертується у відповідний бал за нижче наведеною таблицею. Отриманий бал поточної успішності є частиною оцінки, яку слухач отримує за підсумками екзамену.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують слухачі циклу за підсумками поточної успішності:

Максимальна кількість балів, яку може набрати слухач циклу за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену, становить 120 балів;

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати слухач циклу за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену, становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих слухачем циклу оцінок за 4-бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою наступним чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для перерахунку середнього балу оцінки за 4-бальною шкалою в бали за 120-бальною шкалою можна також скористатись нижче наведеною таблицею:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120
4.95	119
4.91	118
4.87	117
4.83	116
4.79	115
4.75	114
4.7	113
4.66	112
4.62	111
4.58	110
4.54	109
4.5	108

4-бальна шкала	120-бальна шкала
4.45	107
4.41	106
4.37	105
4.33	104
4.29	103
4.25	102
4.2	101
4.16	100
4.12	99
4.08	98
4.04	97
3.99	96
3.95	95

4-бальна шкала	120-бальна шкала
3.91	94
3.87	93
3.83	92
3.79	91
3.74	90
3.7	89
3.66	88
3.62	87
3.58	86
3.54	85
3.49	84
3.45	83
3.41	82

4-бальна шкала	120-бальна шкала
3.37	81
3.33	80
3.29	79
3.25	78
3.2	77
3.16	76
3.12	75
3.08	74
3.04	73
3	72
<u>Менше</u> 3	<u>Недостатньо</u>

Форма заключного контролю успішності навчання на циклі ТУ – екзамен.

До екзамену допускаються слухачі, які отримали 72-120 балів з поточної успішності.

Екзамен – форма заключного контролю засвоєння слухачем циклу ТУ теоретичного та практичного матеріалу. Підсумковий контроль під час екзамену проводиться у вигляді:

- а) письмового іспиту з вирішенням тестових завдань (20) (максимальний бал – 40 (по 2 бали за кожне правильно вирішене тестове завдання)).
- б) співбесіди з вирішенням 1 ситуаційної задачі за тематикою циклу ТУ (10 балів за правильно вирішену задачу), оцінки ЕКГ (10 балів – за правильну оцінку ЕКГ). Максимальний бал - 20;
- в) практичних навиків з відтворенням алгоритму допомоги при невідкладному стані (20 балів – за правильно відтворений алгоритм дій).

Максимальна кількість балів, яку може набрати слухач циклу при складанні екзамену, становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні екзамену - не менше 50.

Отримання слухачем менше 50 балів є підставою для повторного складання екзамену. Отримання слухачем менше 50 балів на повторному іспиті є підставою для відмови слухачеві у видачі посвідчення про проходження циклу тематичного удосконалення. При цьому слухач має можливість повторного навчання на циклі ТУ.

Оцінка з дисципліни, яка завершується екзаменом, визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за екзамен (не менше 50).

Підсумкова оцінка, що є підставою для видачі сертифікату спеціаліста або посвідчення, формується наступним чином:

Бал поточної успішності (максимально – 120, мінімально - 72) + **екзаменаційний бал** (максимально – 80, мінімально - 50) = **остаточний бал** (максимально – 200, мінімально – 122).

Відповідно до отриманих слухачем балів виставляється **остаточна оцінка**:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5

Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів (122), яку повинен набрати слухач	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати слухач	2

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки. Бали слухачів, які навчаються на одному циклі спеціалізації, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % слухачів
B	Наступні 25 % слухачів
C	Наступні 30 % слухачів
D	Наступні 25 % слухачів
E	Останні 10 % слухачів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для слухачів певного циклу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та 4-бальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності слухачів циклу перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ «НЕВІДКЛАДНА ТА ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

1. Організація служби екстреної медичної допомоги в Україні.
2. Огляд місця події. Тактика медичних працівників у випадку стихійного лиха.
3. Послідовність надання допомоги при інцидентах з масовими жертвами. Принципи сортування потерпілих.
4. Методи сортування на догоспітальному етапі та в відділенні екстреної медичної допомоги.
5. Радіаційне ураження, клініка, ускладнення.
6. Раптова зупинка кровообігу: механізми виникнення, серцево-легенева реанімація.
7. Алгоритми BLS.
8. Алгоритми ALS.
9. Алгоритм огляду і обстеження травмованого пацієнта.
10. Особливості транспортування пацієнтів у невідкладних станах.
11. Принципи інфузійної терапії при шоккових станах.
12. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів.
13. Методи введення ліків в невідкладних станах.
14. Допоміжна вентиляція легень. Покази і методи проведення. Киснева терапія.
15. Методи зупинки критичних кровотеч.
16. Ургентна сонографія при травмі.

17. Патогенез, клініка, невідкладна допомога при краш-синдромі.
18. Діагностика уражень спинного мозку на різних рівнях, невідкладна допомога, особливості транспортування пацієнта.
19. Методика визначення групи крові.
20. Шок: класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.
21. Невідкладна допомога при анафілактичному шоці.
22. Методи знеболення на догоспітальному етапі.
23. Асфіксія, види, невідкладна допомога.
24. Гострий коронарний синдром: діагностика та невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
25. Ускладнені гіпертензивні кризи: невідкладна допомога.
26. Невідкладна допомога при бради- і тахіаритміях.
27. Коми при цукровому діабеті
28. Невідкладна медична допомога при ТЕЛА.
29. Гостра серцева недостатність: клініка, діагностика, невідкладна допомога.
30. Отруєння чадним газом, димом: діагностика, клініка, невідкладна допомога.
31. Утоплення: клініка та невідкладна допомога.
32. Невідкладна допомога при ураженнях струмом.
33. Особливості надання невідкладної допомоги при гіпо- і гіпертермії, опіках.
34. Особливості мінно-вибухової травми.
35. Невідкладна психологічна допомога постраждалому.
36. Принципи надання невідкладної допомоги при травмах очей.
37. Невідкладна допомога при пневмотораксі
38. Отруєння невідомою речовиною. Хімічні атаки.
39. Особливості надання медичної допомоги пораненим під час військових дій.
40. Радіаційне ураження.

8. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І.І.Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с
2. Баран С.В. Невідкладні стани у внутрішній медицині: підручник (ВНЗ I—III р.а.), 3-є вид. – Elsevier Health Sciences.- 2015.- 136 с.
3. Борисова С.Ю. Невідкладні стани травматології. Тактика ведення пацієнтів на догоспітальному етапі. Навчальний посібник для СПО.- Лань.- 2016.- 156 с.
4. Вказівки з воєнно-польової хірургії / За ред. Я.Л.Заруцького, А.А.Шудрака. - К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. - 396 с.
5. Внутрішні хвороби. Головний ред. А. Яремчук-Качмарик. – Краків, 2018. – 1632 с.
6. Вказівки щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) / Верба А.В., Барбазюк О.А., Швець А.В. та ін. / Під заг. ред. Головного психіатра МО України, доктора медичних наук О.В. Друзя, Головного психіатра МВС України, доктора медичних наук Гічуна В.С. - К., 2017. - 83 с.
7. Власенко В.М. Інтенсивна терапія в ендокринології (невідкладні стани) Медкнига.- 2021.- 144 с.
8. Гур'єв С.О., Шищук В.Д., Шкатула Ю.В. Медицина надзвичайних ситуацій. Екстрена медична допомога: навч. посіб.- Суми: СумДУ, 2010. – 321 с. .
9. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. - Київ, 2017. - 120 с.
10. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти): навчальний посібник / Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстренної медичної допомоги».- Донецьк: Ландон- XXI, 2014. – 320 с.

11. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник / за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. - Київ. Юстон. - 2016. - 212 с.
12. Екстрена медична допомога. Том I: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. - Київ. - 2017. - 504 с.
13. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень). – Г.Г. Рошін, А.А. Гудима, В.Ю. Кузьмін та ін. – К., 2012 – 84 с.
14. Екстрена медична допомога: підручник / М.І. Швед, А.А. Гудима, С.М. Геряк та ін. / За ред. М.І. Шведа. - Тернопіль: ТДМУ, 2015. - 420 с..
15. Екстрена та невідкладна медична допомога. У VI томах. Т. IV Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. Вищ. Навч. закл. / Крилюк В.О. та ін. - Київ: Ожива, 2020. - 300 с.
16. Закон України №5081-УІ від 09.12.2015 р. «Про екстрену медичну допомогу». - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
17. Закон України від 01.01.2016 р. № 1489-14 «Про психіатричну допомогу». - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1489-14?info=1>
18. Ілько А. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія. - Медицина.- 2018.- 256 с.
19. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги/ За редакцією проф. В.С.Тарасюка /Київ ВСВ Медицина. - 2010. - 526 с.
20. Медицина невідкладних станів. Вибрані клінічні лекції. Том 9.- Під ред. проф. Ніконова В.В.- Харків.- 2020.- 400 с.
21. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога. Підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошін та ін. За ред. проф. І.С. Зозулі.- 3-є вид., перероб. і допов.- Київ: ВСВ «Медицина», 2017. – 960 с.
22. Медичне сортування. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. 2013 (Рекно: Наказ Міністерства охорони здоров'я 15 січня 2014 року № 34) https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/images/dodatki/2014_34_ekstrena_MD/2014_akn_medychne_sortuvannya.pdf
23. Методичні вказівки до практичного заняття «Транспортна іммобілізація» з дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2015. – 34 с.
24. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 №1269 Новий клінічний протокол «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап».
25. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 р. № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги». <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1269282-19>
26. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.05.2012 р. № 366 «Про затвердження Загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-12%23Text>
27. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.07.2019 р. № 1642 Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я", пункт 70, <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n2968>
28. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016 р. № 121 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі». <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25625>
29. Невідкладна терапевтична допомога у військових частинах (зкладах) Збройних Сил України: методичні рекомендації / Ю.М. Астапов, М.П. Бойчак; Я.П. Гончаров та ін.- 2016 р. - К.: 2016. - 119 с.
30. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 14.09.2021 №1936 Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної

- (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST»
31. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2019 №1269 Новий клінічний протокол «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап»
 32. 30 невідкладних станів у терапії: Навчальний посібник / За ред. проф. Ю.М. Мостового. – Київ: Центр ДЗК, 2017 – 128 с. 6. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії / За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 23-те вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2018. – 791 с.
 33. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник В.С. Тарасюк, 4-те видання.- Медицина.- 2021.-504 с.
 34. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій / Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар М.В. та ін. - К.: Медицина, 2015.- 347 с.
 35. Постанова КМУ 20.11.2012 р. №1116 / Про затвердження Типового положення про центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.
<https://zakon.rada.gov.ua/go/1116-2012-%D0%BF>
 36. Серцево – судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування/ за ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова – К.: МОРІОН, 2016. – 192 с.
 37. Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2. Доповнене. Навчальний посібник.- Львів: Мс, 2019. – 416 с.
 38. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Київ. – 2014. – 154 с.
 39. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів. – 2021. – 568 с.
 40. Халмуратов Б.Д., Волянський П.Б. Медицина надзвичайних ситуацій. Підручник.– К.: Центр учбової літератури.- 2016.– 208 с.
 41. 2021 European Resuscitation Council. Published by Elsevier B.V
<http://www.elsevier.com/locate/resus> ; <https://cprguidelines.eu/assets/guidelines/European-Resuscitation-Council-Guidelines-2021-Ba.pdf>
 42. Textbook of Adult Emergency Medicine. Edited by Peter Cameron , Mark Little , Biswadev Mitra , Conor Deasy.- 2019.- 1008 p. <https://www.elsevier.com/books/textbook-of-adult-emergency-medicine/cameron/978-0-7020-7624-4>
 43. Tintinalli's Emergency Medicine: A Comprehensive Study Guide/ Judith Tintinalli , O. John Ma , Donald Yealy , Garth Meckler , J. Stapczynski , David Cline , Stephen Thomas.- McGraw-Hill Education.- 2019.- 2160 p.
<https://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookid=2353>

Електронні ресурси:

1. guidelines.moz.gov.ua
1. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
2. <https://dec.gov.ua> – державний Експертний центр України
3. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»
4. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
5. <http://clinicalevidence.bmj.com>
6. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції
7. <http://www.cma.ca/> Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs))
8. <http://www.cochrane.org/>
9. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека;
10. <http://www.uptodate.com>
11. <http://www.escardio.org/>